

ROTTERDAM
Chamber Music
SOCIETY

IN CONCERT

Rotterdamse Vondelkammer Sema
Antonie Lauder-Johan Hertz

HET ROMANTISCHE SEXTET BRAHMS-TCHAIKOVSKY

ZA. 10 NOVEMBER BERGSINGELKERK
ZO. 11 NOVEMBER OUDE KERK CHARLOIS

20:15 uur
GRATIS TOEGANG

OVER RCMS

Jonge musici de kans geven om meer podiumervaring op te doen met kamermuziek. Dit was vijf jaar geleden de drijfveer voor Julien Hervé, soloklarinettist van het Rotterdams Philharmonisch Orkest, om de Rotterdam Chamber Music Society (RCMS) op te richten. In november 2013 gaf RCMS haar eerste concert en inmiddels zijn er al weer vele gevolgd.

Julien Hervé: ‘Jonge musici krijgen niet voldoende de kans om podiumervaring met kamermuziek op te doen. Door hen aan ons te binden kunnen we in een week een prachtig programma neerzetten, hen de kneepjes van het vak bijbrengen en samen toewerken naar een concert. Die ervaring is voor jong talent van levensbelang, maar voor ons ook: we bereiden immers ook onze collega’s van de toekomst voor op hun professionele carrière!’

De chef-dirigent van het Rotterdams Philharmonisch Orkest (RPhO), Lahav Shani, juicht dit initiatief van harte toe. Hij is erevoorzitter van RCMS. Eredirigent van het RPhO, Yannick Nézet-Séguin, is ereambassadeur van RCMS.

MUSICI

Viool	Cecilia Ziano Kristie Su
Altviool	Pierre-Marc Vernaudo Nellie Freed
Cello	Mario Rio Alexis Bove

PROGRAMMA

J. Brahms (1833-1897) : strijksextet in Bes, opus 18 (1860)

1. Allegro ma non troppo
2. Andante ma moderato
3. Scherzo. Allegro Molto
4. Rondo. Poco allegretto e grazioso

PAUZE

P.I. Tchaikovsky (1840-1893): strijksextet in d, opus 70 “Souvenir de Florence”

1. Allegro con spirito
2. Adagio cantabile e con moto
3. Allegretto moderato
4. Allegro vivace

Gedurende een groot gedeelte van de 19e eeuw hing er een schaduw over de Duitse klassieke muziek. Een schaduw waar jonge opkomende componisten mee worstelden en waar ze uit probeerden te stappen. Deze schaduw was van Ludwig van Beethoven, wiens dominantie in bijna elk genre zo groot was dat geen enkele componist ontkwam aan een

vergelijking met het overleden genie. In welk gebied ze ook kozen te werken - symfonie, sonate, concert, kwartet - Beethoven had de standaard gezet. Om de vergelijking met Beethoven aan te gaan, had je als componist een enorme berg zelfvertrouwen nodig. Helaas blaakte **Johannes Brahms** niet van het zelfvertrouwen. Toch weet hij in een later stadium van zijn carrière met het componeren van symfonieën en kwartetten onder het juk van Beethoven uit te komen. Tegen die tijd had hij zijn compositorische vaardigheden ontwikkeld in composities uit genres die niet aan Beethoven gelinkt werden. Het eerste strijksextet (voor 2 violen, 2 altviolen en 2 celli) opus 18 is zo'n compositie. Beethoven had veel strikkwartetten geschreven maar geen enkel strijksextet. Het was een bezetting waarvoor vooral mindere componisten zoals Spohr en Boccherini hadden gecomponeerd. In 1860 koos de toen 27-jarige Johannes Brahms voor het strijksextet vanwege deze zeldzaamheid. Nadat hij het sextet voltooid had, stuurde hij het naar zijn goede vriend de violist Joseph Joachim. Hij schreef hem: "Ik ben er een behoorlijk lange tijd mee bezig geweest en ik veronderstel niet dat dit je verwachtingen wekt....maar met Gods hulp is niets onmogelijk". Joachim speelde de compositie door met vrienden en organiseerde een première op 20 oktober 1860 in Hannover. Naast Brahms was ook zijn goede vriendin Clara Schumann aanwezig: "Het was nog mooier dan ik had gedacht, en mijn verwachtingen waren al hoog gespannen." Hij wist onder de last van Beethovens geest uit te komen en het nieuwe sextet bracht hem succes! Het zonnige eerste deel bevat een rijkdom aan contrasterende melodieën, soms gespeeld door de spelers na elkaar, soms doen ze het hele ensemble samensmelten. Het tweede (langzame) deel zijn variaties op een thema gebaseerd op Hongaarse ritmes en klanken; Brahms was geen Hongaar maar heeft heel veel Hongaarse volksmuziek gehoord. In het korte 3e deel laat hij Hongarije achter zich en baseert hij zich op een meer algemene volksmuziek. In het vierde deel kiest Brahms meer voor elegantie en gratie dan voor diep drama dat vaker gebruikt wordt voor het slotdeel van een meerdelige compositie.

In 1886 koos de kamermuziekvereniging van Sint Petersburg **Piotr Iljitsch Tchaikovsky** als nieuw lid en vroeg hem voor deze gelegenheid een nieuw werk te componeren. Tchaikovsky stelt het componeren telkens uit, maakt enkele schetsen, maar gaat pas echt aan het werk in 1890: hij zoekt enige maanden zijn toevlucht in Florence om zijn opera de Schoppenvrouw (Pique Dame) ongestoord af te kunnen ronden. Zodra hij deze opera voltooid heeft, stort hij zich volledig op het componeren van een sextet voor 2 violen, 2 altviolen en 2 celli. Terug in Rusland schrijft hij aan zijn broer: "Ik ben er 3 dagen geleden aan begonnen en het componeren valt me zwaar: ik word belemmerd door een gebrek aan ideeën en worstel met de nieuwe vorm. Men heeft 6 onafhankelijke maar tegelijkertijd gelijksoortige stemmen nodig. Dit is verschrikkelijk moeilijk. Het is Joseph Haydn nooit gelukt met dit probleem om te gaan: hij schreef nooit iets voor een grotere bezetting in het kamermuziekgenre dan een strikkwartet." Tchaikovsky maakte zich zorgen dat dit werk uiteindelijk zou klinken als een symfonisch werk met een verkleinde orkestratie. En toch, of desondanks is hij juist met dit werk heel blij en tevreden wanneer hij in juli 1890 de eerste schetsen klaar heeft. Vooral de slotfuga stemt hem gelukkig: "Verschrikkelijk, zo enthousiast als ik over mezelf ben", schrijft hij. De eerste private lezing (onder luisterend oor van de componisten Glazunov en Liadov) vond plaats in december 1890, waarnaar Tchaikovsky naast wat kleine wijzigingen het 3e en 4e deel grondig herschreef. De publieke première vond uiteindelijk plaats eind 1892. Het werk werd met groot enthousiasme ontvangen.

Ondanks de mineur toonsoort is het sextet een levendige en zorgeloze compositie, een laatste zonnestraal voor Tchaikovsky's dramatische levenseinde. Het eerste deel is een traditionele sonatevorm, opvallend klassiek voor een laat werk. Het Adagio geeft alle ruimte aan zijn melodische talent, zowel in de hoofdmelodieën als in de tegenmelodieën. In het 3e en 4e deel is een duidelijke invloed te horen van de Slavische volksmuziek. Het 4e deel is echter ver verwijderd van een volksdans: Tchaikovsky vindt legio mogelijkheden om zijn contrapuntische kwaliteiten te laten horen: hij ontwikkelt een volledige fuga waarin de thema's elkaar al dan niet gevarieerd opvolgen.

DANK

Voor de totstandkoming van dit concert zijn wij grote dank verschuldigd aan Mevr. Eline Vis, die ons ruimhartig ondersteunt. Dank aan Mevr. Anne Philippe, ze is begunstiger van RCMS en ondersteunt specifiek de jonge musici. We bedanken de Bergsingelkerk en de Oude Kerk Charlois voor hun gastvrijheid, Onno Bakker voor zijn professionele geluidsopnames in de Bergsingelkerk en onze enthousiaste vrijwilligers voor het helpen met flyeren.

Dit concert is mede mogelijk gemaakt door de Gemeente Rotterdam, de Stichting ter bevordering van Volkskracht, de Van den Berch Van Heemstede Stichting, de Stichting Verzameling Van Wijngaarden-Boot, de Erasmus Stichting, het Elise Mathilde Fonds, de G. Ph. Verhagen Stichting, de Gilles Hondius Foundation en de wijkraad Liskwartier. Wij zijn deze organisaties daar zeer dankbaar voor!

Echter, met deze subsidies zijn we nog niet uit de kosten voor dit concert. Een ruimhartige bijdrage aan het einde van deze avond is dan ook zeer welkom!

OPROEP

Voor zowel onze concertreeks in de Bergsingelkerk alsmede voor de concerten in de Oude Kerk in Charlois zijn we nog op zoek naar vrijwilligers die ons kunnen helpen met flyeren. Wilt u ons helpen of kent u mensen die dit zouden willen doen? Spreek ons even aan of zoek contact met ons via rotterdamchambermusicociety@gmail.com

VOLGEND CONCERT

Vive la France! woensdag 13 februari 2019: Oude Kerk Charlois en zaterdag 16 februari 2019: Bergsingelkerk Rotterdam-Noord

Een geheel Frans programma met werken van o.a. Canteloube, Debussy en Poulenc. M.m.v. Liesbeth Devos, sopraan.

Wilt u een uitnodiging ontvangen voor dit concert? Laat dan uw e-mailadres achter op de formulieren bij de entree van de kerk. Uiteraard wordt dit concert ook aangekondigd op onze website: <http://www.rotterdamchambermusicociety.nl> en via onze Facebook-pagina: www.facebook.com/rotterdamchambermusicociety

Van den Berch van Heemstede Stichting

Gemeente Rotterdam

Wijkraad Liskwartier

Stichting Bevordering van Volkskracht

G.Ph.Verhagen-Stichting

Elise Mathilde

GILLES HONDIUS FOUNDATION